

สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณของ
สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
Problem Conditions and Guidelines for Developing the Budget Management
of Educational Institutions under the Local Administrative Organization
Prachuap Khiri Khan Province.

¹ดมิศรา อินต๊ะลาศ

Damissara Intalad¹

โรงเรียนค่ายชนะรัชต์ เทศบาลตำบลเขาน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Thanarat Camp School Khao Noi Subdistrict Municipality Prachuap Khiri Khan Province

¹E-mail: eve_bio_teacher@hotmail.com

Retrieved 6-08-2024; Revised 28-08-2024; Accepted 29-08-2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ (1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานงบประมาณในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่าย บริหารงานงบประมาณและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ (2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษาหัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจำแนกตามประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา และ (3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาบริหารจัดการงบประมาณในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายบริหารงานงบประมาณ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 231 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 147 คน เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติค่าเอฟและวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพและปัญหาการบริหารงานงบประมาณในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า สภาพการบริหารงานงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมากปัญหาการบริหารงานงบประมาณอยู่ในระดับน้อยที่สุด (2) ด้านการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายบริหารงานงบประมาณ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจำแนกตาม ประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) ด้านแนวทางการพัฒนาบริหารจัดการงบประมาณในสถานศึกษาสังกัด

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการศึกษาระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยรายได้และการจ่ายเงินของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คำสำคัญ: สภาพปัญหา; แนวทางการพัฒนา; การบริหารงานงบประมาณ

Abstract

This research had the following objectives: (1) to study the conditions and problems of budget administration in schools under the local administrative organization based on the opinions of school administrators, head of budget administration, and head of learning subject group, (2) to compare opinions of school administrators, head of budget administration, and head of learning subject group under the local administrative organization which concerned the conditions and problems of budget administration in schools under the local administrative organization, classified by work experience and school size, and (3) to propose guidelines for developing budget administration in schools under the local administrative organization. The population used in the research was 231 people, including school administrators, heads of budget administration, and heads of learning subject group. The sample group consisted of 147 people. The tools that used in collect data were questionnaires and structured interviews. Data analysis used percentages, means, and standard deviations. Hypotheses were tested using the F-statistic and one-way ANOVA. The results of the research found that (1) the overall condition of budget administration in schools under local administrative organizations was at a high level and budget administration problems in schools under local administrative organizations were at the lowest level, (2) comparison of opinions of school administrators, head of budget administration, and head of learning subject group which concerned the conditions and problems of budget administration in schools under the local administrative organization, classified by work experience and school size: found that there was a significant statistical difference at the .05 level, and (3) guidelines for developing budget administration in schools under local administrative organizations should be studied the regulations of the Ministry of Interior regarding income and payments of schools under local administrative organizations.

Keywords: Condition, problem, development guidelines, budget administration

บทนำ

การบริหารจัดการเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารและจัดการ เป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย แต่จะบริหารและจัดการอย่างไรให้เกิดประสิทธิภพนั้น ผู้บริหารเป็นตัวละครสำคัญที่สุด เพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางการทำงานและใช้หลักการกระจายอำนาจ และการมีส่วนร่วมในการบริหาร ในปัจจุบันสิ่งที่ท้าทายความสามารถของผู้บริหารอีกประการหนึ่ง คือ การทำให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงหน้าที่รับผิดชอบ แม้งานสอนจะเป็นงานหลักแต่งงานในหน้าที่พิเศษที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนเป็นหน้าที่ที่ครูปฏิเสธไม่ได้ จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะทำให้ครูทุกคนรักในงานสอน มีการทำงานและเก็บงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดสารสนเทศที่มีความหมายและสามารถนำไปใช้ได้ตามความมุ่งหมายทันการ งบประมาณถือเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญไม่น้อยกว่าปัจจัยด้านอื่น ๆ โดยการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552)

จากการศึกษารายงานการตรวจสอบจากการปฏิบัติงานตามแผนการตรวจสอบการคลัง การเงินการบัญชี และการพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 การเงินและบัญชีของสถานศึกษา สำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ด้านการเงิน การส่งจ่ายเงินฝากธนาคาร รายงานสถานะการเงินประจำวัน การเก็บรักษาเงิน การตรวจเงิน การรับส่งเงิน ใบเสร็จรับเงิน การจัดทำฎีกา การเบิกจ่ายเงิน ด้านการพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารพัสดุ การตรวจสอบพัสดุประจำปีหลักประกันสัญญา ไม่เป็นไปตามระเบียบและไม่เป็นปัจจุบัน

จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจทำการศึกษาสภาพปัญหาและการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปกำหนดแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานของสถานศึกษาในด้านการบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตรงตามความต้องการการพัฒนาของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานงบประมาณในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายบริหารงานงบประมาณและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับสภาพและปัญหา

การบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจำแนกตามประเภทการทำงานและขนาดสถานศึกษา

3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาบริหารจัดการงบประมาณในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การทบทวนวรรณกรรม

ความหมายของการบริหารงบประมาณ

การบริหารงานงบประมาณ ได้สรุปว่า ความหมายของการบริหารงบประมาณ คือการจัดการทรัพยากรด้าน งบประมาณนั้นให้มีระบบระเบียบขั้นตอนตามแผนงบประมาณโดยมุ่งเน้นถึงความคุ้มค่า ประหยัด มีประสิทธิภาพมากที่สุด ภายใต้ข้อปฏิบัติตามระเบียบของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คำนึงถึงประโยชน์ของการนำไปใช้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ ตลอดจนการติดตามรายงานประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ คือกระบวนการการดำเนินงานบริหารงบประมาณ โดยมีขั้นตอนในการบริหารงบประมาณเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพและเป็นไปตามระเบียบและวิธีการทางกฎหมายและข้อบังคับจึง จำเป็นต้องกำหนดการวางแผนการใช้งบประมาณ การจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลาง การบริหารด้านการเงินและสินทรัพย์ การประเมินติดตามและการตรวจสอบ เพื่อให้งบประมาณจากแผ่นดินนำไปพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างสมดุลและมี ประสิทธิภาพ ระเบียบที่ว่าด้วยการบริหารงบประมาณ ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2562 โดยที่เป็นการสมควรให้มีระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ เพื่อให้หน่วยรับงบประมาณใช้จ่ายประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ วิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2556 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 19 มาตรา 33 มาตรา 34 มาตรา 36 และมาตรา 47 แห่ง พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561

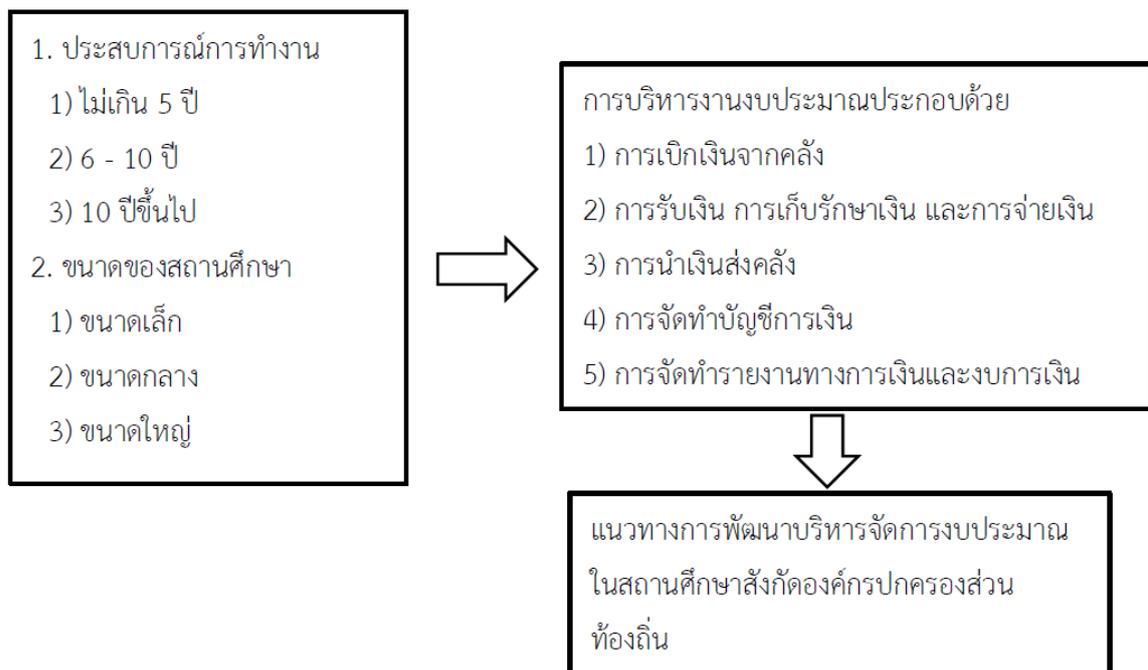
หลักการและแนวคิดการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา

สำนักงบประมาณได้ดำเนินการปรับปรุงระบบการจัดการงบประมาณ เพื่อให้สามารถจัดสรรงบประมาณได้อย่าง มีประสิทธิผลและให้ยึดหลักความเป็นอิสระ คล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยมีวัตถุประสงค์ให้หน่วยงานมีอิสระในการ จัดการทรัพยากรได้อย่างคล่องตัวมากขึ้น นอกจากนี้เมื่อพิจารณา ระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารจัดการ และขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2546 ได้กำหนดให้สถานศึกษามีอำนาจในการบริหารจัดการด้านงบประมาณ โดยยึดหลักความเท่าเทียมและความเสมอภาคทางโอกาสทางการศึกษาของผู้เรียนในการจัดสรรงบประมาณเพื่อ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและ มุ่งพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการงบประมาณตามมาตรฐานการจัดการทั้ง 7 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการวางแผนงบประมาณ 2) ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต3) ด้านการจัดระบบการจัดหาพัสดุ 4) ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ 5) ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน 6) ด้านการบริหารสินทรัพย์ 7) ด้านการตรวจสอบภายใน อีกทั้งยึดหลักการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการงบประมาณ โดยจัดสรรงบประมาณแก่สถานศึกษาและ มุ่งเน้นการเสริมสร้างประสิทธิภาพและ

ประสิทธิผลของระบบการจัดการงบประมาณของสถานศึกษาให้มีความเป็นอิสระในการ ตัดสินใจ มีความคล่องตัวควบคู่กับความโปร่งใส และความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้จากผลสำเร็จของงานและทรัพยากรที่ใช้

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำแนวคิดที่เกี่ยวข้องนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 21 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 231 คน ปีงบประมาณ พ.ศ.2565 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 21 โรงเรียนโดยกำหนดขนาดตัวอย่างคำนวณจากสูตรทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) ได้จำนวน 147 คน จากทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เทียบสัดส่วนตามขนาดโรงเรียน และจากนั้นทำงานสุ่มอย่างง่าย(Simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการจำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานและขนาดของสถานศึกษาตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานงบประมาณในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 5 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ชนิด 5 ระดับ ตามวิธีของ เรนซิสไลเคอร์ท (Rensis Likert Method) 2. แบบสัมภาษณ์ สอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระบบบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาแบบสัมภาษณ์ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's five rating Scale)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยการวิเคราะห์ทางสถิติ ดังนี้

1. การประเมินหาคุณภาพเครื่องมือหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามสภาพปัญหาการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามและวัตถุประสงค์โดยใช้สูตร Index of Item Objective Congruence (IOC)

2. การประเมินหาคุณภาพเครื่องมือหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient Method) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1990) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.90

3. ประเมินเพื่อวัดระดับสภาพปัญหาการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's five rating Scale) โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4. เปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยการวิเคราะห์ค่า t-test วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) กรณีที่พบว่ามีความแตกต่างค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการ Scheffe

5. ประเมินผลแนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากการตอบแบบสัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับสภาพการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่าโดยรวม มีค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนสภาพการบริหารงานงบประมาณอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน ด้านการจัดทำบัญชีการเงิน ด้านการนำเงินส่งคลัง ด้านการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน และด้านการเบิกเงินจากคลัง ตามลำดับ

ส่วนระดับปัญหาการบริหารงานงบประมาณ ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนปัญหาการบริหารงานงบประมาณอยู่ในระดับน้อยที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาการบริหารงานงบประมาณมาก คือ ด้านการเบิกเงินจากคลัง ด้านการจัดทำบัญชีการเงิน ด้านการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน ด้านการนำเงินส่งคลัง และด้านการจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจำแนกตามประสบการณ์ทำงานและขนาดของสถานศึกษา ปรากฏผลดังนี้

2.1 ประสบการณ์การทำงาน ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายบริหารงานงบประมาณ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ต่อสภาพการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกประสบการณ์ทำงานรายด้าน พบว่า ด้านการเบิกเงินจากคลังมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วน ด้านการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน ด้านการนำเงินส่งคลังด้านการจัดทำบัญชีการเงิน การจัดทำรายงานทางการเงินและ งบการเงิน และภาพรวมของสภาพการบริหารงานงบประมาณแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาหัวหน้าฝ่ายบริหารงานงบประมาณ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ต่อปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกประสบการณ์ทำงานภาพรวมแตกต่างกันทุกด้าน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

2.2 ขนาดของสถานศึกษา ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายบริหารงานงบประมาณ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ต่อสภาพการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกันทุกด้านที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายบริหารงานงบประมาณ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ต่อปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามขนาดสถานศึกษาพบว่าด้านการจัดทำบัญชีการเงินและด้านการจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายบริหารงานงบประมาณและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนภาพรวมความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายบริหารงานงบประมาณและหัวหน้า

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่ทำงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

3. แนวทางการพัฒนาบริหารจัดการงบประมาณในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ควรมีการศึกษาระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยรายได้และการจ่ายเงินของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยมีประเด็นการอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนสภาพการบริหารงานงบประมาณอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาเป็นการบริหารจัดการภายใน สถานศึกษามีการตรวจสอบหลักฐานขอเบิกเงินถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องก่อนขออนุมัติเบิกเงินสถานศึกษาได้รับการอนุมัติให้เป็นผู้เบิกเงินจากคลังโดยตรง โดยจัดทำและตรวจสอบเอกสารหลักฐานขอเบิกให้ถูกต้องตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษารับเงิน เบิกจ่ายเงิน ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยอนุโลม สอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญยวีร์ พัฒนธนกิตติโชค (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาในสหวิทยาเขต เมืองบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 32 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารต่อสภาพการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาในสหวิทยาเขต เมืองบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 โดยรวมและรายด้านทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ระดับปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนปัญหาการบริหารงานงบประมาณอยู่ในระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาขอเบิกเงินของส่วนราชการสำหรับการซื้อทรัพย์สิน จ้างทำของหรือเช่าทรัพย์สินตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ไม่ถูกต้องตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากสถานศึกษาอาจจะยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ความชำนาญในการบริหารงานงบประมาณด้าน การเบิกเงินจากคลังเพื่อจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิกุล ถนอมขวัญ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงานทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 2 พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านงบประมาณอยู่ในระดับน้อย

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่าผ่านประสบการณ์การทำงานและมีความชำนาญในการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานงบประมาณมากกว่าเพราะบางเรื่องเป็นเรื่องที่ต้องใช้ความชำนาญในการปฏิบัติงานให้ถูกต้องและเป็นไปตามระเบียบด้านการใช้จ่ายเงินของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สอดคล้องกับผลการวิจัยของนงลักษณ์ พรหมพา (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สหวิทยาเขต 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 29 พบว่า สภาพการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสหวิทยาเขต 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 29 ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันพบว่า ในภาพรวมมีการปฏิบัติแตกต่างกัน

ส่วนปัญหา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายบริหารงานงบประมาณ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานงบประมาณโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่ายังขาดประสบการณ์ในการทำงานด้านการบริหารงานงบประมาณขาดการอบรมเสริมความรู้ ทำให้การปฏิบัติงานอาจเกิดปัญหาหรือพบกับปัญหามากกว่าผู้ที่เคยผ่านงานด้านการบริหารงานงบประมาณหรือมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า สอดคล้องกับผลการวิจัยของดร.ณัฏฐา เย็นวัฒนา (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานงบประมาณในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 พบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 10 – 20 ปี และมากกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 10 – 20 ปี มีความคิดเห็นมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายบริหารงานงบประมาณ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ต่อการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายบริหารงานงบประมาณ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่ทำงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานงบประมาณโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้ที่ทำงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็กได้รับการจัดสรรงบประมาณที่น้อยกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดใหญ่ขาดแคลนบุคลากรในการทำงานด้านการบริหารงานการเงิน ด้วยมีจำนวนบุคลากรที่น้อยมาก บางโรงเรียนมีข้าราชการไม่ถึง 10 คน จึงทำให้สถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดกลางมีการบริหารจัดการด้านงบประมาณเป็นไปด้วยความราบรื่นและมีบุคลากรที่เพียงพอต่อการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของดร.ณัฏฐา เย็นวัฒนา (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานงบประมาณในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่โดยรวม พบว่า ผู้ที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นมากกว่าผู้ที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนปัญหา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายบริหารงานงบประมาณ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ทำงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานงบประมาณโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาขนาดเล็กขาดแคลนบุคลากร ทั้งนี้เป็นเพราะว่า โดยระเบียบการเบิกเงิน การจ่ายเงิน การรับเงิน ต้องมีคำสั่งแต่งตั้งข้าราชการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการรับเงิน การเบิกเงินจากคลัง การจ่ายเงิน กรรมการเก็บรักษาเงิน ดังนั้นสถานศึกษาขนาดเล็กจึงมีปัญหาการบริหารงานงบประมาณมาก กว่าสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดใหญ่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุพจน์ นันทะเทศ (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระดับเขต 2 พบว่า ปัญหาการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามขนาดสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.1 ด้านการเบิกเงินจากคลัง

สถานศึกษาควรมีการเตรียมเอกสารให้ถูกต้องตามระเบียบ ที่เกี่ยวข้องและให้มีความพร้อมต่อการเบิกเงินจากคลัง มีการดำเนินการเบิกงานให้เป็นไปด้วย ความถูกต้อง และเป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

4.2 ด้านการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน

สถานศึกษาควรมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงินต้องปฏิบัติตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด บุคลากรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการรับเงิน เก็บรักษาเงินและจ่ายเงิน ต้องดำเนินการด้วยความซื่อสัตย์ ผู้บริหารและครูที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการ ดำเนินการด้านการรับเงิน เก็บรักษาเงิน และจ่ายเงิน ควรศึกษาหาความรู้ ให้มีความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการดังกล่าวอย่างแท้จริง

4.3 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา ด้านการนำเงินส่งคลัง

สถานศึกษาควรมีการดำเนินการเกี่ยวกับการนำเงินส่งคลังให้นำส่งภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามระเบียบการเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลังของส่วนราชการ นำเงินส่งคลังตามความเป็นจริงตรวจสอบได้ สถานศึกษาควรมีบุคลากรที่มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการนำเงินส่งคลังเพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.4 ด้านการจัดทำบัญชีการเงิน

สถานศึกษาควรดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีการเงินให้ ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ และดำเนินการได้อย่างถูกต้อง สามารถตรวจสอบได้ แต่งตั้งบุคลากรที่เป็นผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีการเงิน ด้วยความรอบครอบ ทำงานด้วยความระมัดระวัง เพื่อให้เกิดความถูกต้อง และสามารถตรวจสอบได้

4.5 ด้านการจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน

สถานศึกษาควรดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงินให้มีความถูกต้องและเป็นไปตามระเบียบของทางราชการอย่างเคร่งครัด แต่งตั้งบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน และสามารถดำเนินการด้วยความถูกต้องโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาพการบริหารงานงบประมาณข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงินให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยอนุโลมโดยเคร่งครัด

2. การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัญหาการบริหารงานงบประมาณข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน ผู้บริหารสถานศึกษาควรแต่งตั้งผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน และส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่เข้ารับการอบรมพัฒนาอยู่เสมอเมื่อมีการประกาศเปลี่ยนแปลงระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยอนุโลม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ที่รับผิดชอบโครงการต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณโดยตรง

2. ควรศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาด้านอื่น ๆ เช่น ด้านการจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 พร้อมกฎหมายที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- ดร.ณภาพ เย็นวัฒนา.(2562). สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.

- นงลักษณ์ พรหมพา. (2558). *การบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สหวิทยาเขต 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ “สร้างสรรค์และพัฒนา เพื่อก้าวหน้าสู่ประชาคมอาเซียน” ครั้งที่ 2. 18-19 มิถุนายน 2558, 251 – 258. นครราชสีมา: วิทยาลัยนครราชสีมา.*
- บุญยวีร์ พัฒน์ธนภิตติโชค. (2559). *สภาพการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาใน สหวิทยาเขตเมืองบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 8(1), 37 – 51.*
- พิกุล ถนอมขวัญ. (2558). *สภาพและปัญหาการบริหารงานทรัพยากรทางการศึกษาของ สถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศัยภูมิ เขต 2. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 5(1), 194 – 202.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.*
- สุพจน์ นันทะเทศ.(2559). *สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 2. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 13(61), 225 – 241.*
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing.* 5th ed. New York: Harper Collins Publishers.